

Gróf Nádasdy Ferenc (1842–1907)

az Országos Magyar Vadászati Védegyelet első elnöke

Több párhuzam is felfedezhető az ország sorsának alakulásában kulcsszerepet vállaló kora újkori Nádasdy ősök – Tamás nádor, a Fekete bég, Pál és az országbíró Ferenc –, illetve a dualizmus időszakában élő Nádasdy Ferenc között. Szinte mindnyájan jelentős építkezéseket irányítottak, nagy hangsúlyt fektettek az oktatás, az egyház és a művészetek támogatására, és saját gyarapodásuk mellett mindnyájan szemük előtt tartották hazájuk érdekeit is. Míg azonban előbbieket elsősorban politikai és katonai pályájuknak, illetve a kultúrát támogató tevékenységüknek köszönhetően hírnevüket, utóbbi főként a hazai vadászati életben betöltött vezető szerepével – és nádasdladányi építkezéseivel – írta be magát a történelembe.

A Pesten született mágnásutód a pesti piarista gimnáziumban végezte középiskoláit. Ezt követően a pesti egyetemen tanult jogot, és ügyvédi oklevelet szerzett. Bátyja, Tamás korai, 1856-os halálával a Nádasdy vagyon egyedüli várományosává vált. A már fiatalon könyvgyűjtő Tamás emlékére 1857-ben irodalmi alapítványt létesített a Magyar Tudományos Akadémián. Az alapítványi összeg kamatát elbeszélő költemények szerzői nyerhették el, a jutalmazottak között találjuk Arany Jánost is. A tudományok iránti ifjúkori érdeklődését jelzi, hogy anyagilag támogatta Érdy Jánosnak Árpád sírja, a legenda szerint előle épült Alba Ecclesia, illetve a magyar királyok Attila hun vezér vára helyén, a Pilisben épült Árpád-kori székhelye utáni kutatását.

1868-ban vette feleségül gróf Zichy Ilonát (1849-1873), akivel azonban csupán néhány boldog évet tölthetett együtt a grófnő korai halála miatt. Házasságukból négy gyermek született, közülük három, Júlia, Tamás és Irma érték meg a felnőttkort.

Még a grófnő halála előtt kezdődött meg a közösen tervezett családi kastély építése Nádasdladányban. Az 1876-ra elkészült épületben helyezte el a gróf a családi arcképcsarnokot, ide szállította és itt rendezte be a Nádasdy-levéltárat, illetve a könyvtárat is. A családi képzőművészeti gyűjtemény nagyobb része is a nádasdladányi kastélyt díszítette. Ugyancsak itt gyűltek a több évtizedes vadászemlékek, a trófeák és a festmények. A szülei által felkarolt Va-

lentiny János személyében házi festőt alkalmazott birtokán, aki főként cigány életképeivel és a Balaton ábrázolásával vált ismertté.

Nádasdy Ferenc 1872-ben vette át apjától az ekkor már nádasdladányi központú Nádasdy-uradalmak vezetését. Példaértékű fejlesztésekbe kezdett. Kortársai mintagazdaként emlegetették, amiben mezőgazdasági üzemei mellett erdő- és vadgazdálkodásának is nagy szerepe volt. Arad és Fejér megyében is tartozott erdő az uradalmihoz, a Bakonyban pedig ez jelentette a vezető ágazatot. Nádasdy Ferenc tekintélyét az egyes gazdasági társaságok vezetőségében vitt szerepe is tükrözte: az I. Magyar Biztosító Társulat alelnöke, a Magyar Földhitelintézet felügyelő bizottságának, valamint a Magyar Jelzálog-Hitelbank és a Balatoni Gőzhajózási Rt. igazgatóságainak tagja volt. Ugyanezt jelezték az Országgyűlés főrendiházának bizottságaiban betöltött pozíciói is.

Az országos politikában azonban nem vett részt, energiáját uradalmaira, illetve a sportéletre összpontosította. Erőfeszítésének eredményei a lótenyésztés, a vitorlássport és a vadászat területén is megmutatkoztak, korának egyik kiemelkedő sportembere volt. Kiváló volt nádasdladányi versenylótenyésztete. Lovai hazai és külföldi versenyeken is indultak, ahol szép eredményeket értek el. Istállójának jó hírét te-

nyészállatai és a falkavadászon jeleskedő lovai is növelték. A vitorlázás szerelmeseként indítványozta a Stephania Yachtegylet magalakulását, később a Balaton Egylet elnökévé választották. A Balatonon tett vitorlásútjaival és a tehetősek körök Balaton mellé csábításával népszerűsítette a sportot.

A bevezetőben is említésre került, hogy a legnagyobb elismerést a vadászati életben betöltött szervezőmunkájával vívta ki. A dualizmus korát egyértelműen a magyar vadászat aranykoraként értékeli a szakirodalom. A vadászati törvények megalkotása, a vadvédelmi intézkedések foganatosítása, az újabb vadaskertek alapítása, a vadhonosítás és a vadászati egyesületek létrejötte együttesen járult hozzá a vadállomány növekedéséhez, a vadászat „civilizáltabbá” tételéhez. Mindennek létrehozásában vezető szerepet vállalt Nádasdy Ferenc. A vadászat a főúri társaságok egyik kedvelt társasági érintkezési formája volt, ugyanakkor a gazdák – vadászterületeik révén – folyamatosan versenyben álltak egymással a lehető legnagyobb terület elérése és a rekordméretű trófeák birtoklása terén. Emiatt törekedtek az erdőtulajdonosok a minztaszerű vadállomány kialakítására.

Nádasdy Ferencnek már az 1860-as években kitűnő kopófalkája volt Agárdon, mellyel október-november hónapokban többnapos vadászatokat rendezett birtokán, illetve annak környékén. A népes vendégseregeket fogadó agárdi kastélyhoz kötődik, hogy Nádasdy itt rendezte meg az első magyarországi agancskiállítását. A gróf gyermekei iskoláztatása miatt az 1880-as években Nádasdladányból Budapestre költözött. Agárdi falkáját felszámolta, és ezután a rákosi falkavadászatokat látogatta. Az 1890-es években a budapesti rókakopófalka falkanagyaként tevékenykedett. Ekkor is rendelkezésére álltak a Nádasdladány környéki, Arad megyei és bakonyi vadaskertjei, erdői. Közülük kiemelkedik a bakonynáni vadaskert, melynek híres volt a szarvasállománya. A saját területeken található vadállomány mégsem elégítette ki a gróf igényeit. Előbb St. Gallenbe, utóbb a híres, exkluzív Lungau Zergevadász Társaság tagjaként Sztájerország-

(folytatás a 152. oldalon)

vőbe már eleve beépített GSM/GPRS modemem keresztül (amelybe a hazai mobilszolgáltatók valamelyikének SIM kártyája behelyezhető) jut el a vevőre. A szolgáltatás költsége tájékoztatólag 3 Ft + ÁFA/perc dm pontosságot biztosító DGPS korrekciók, és 12 Ft + ÁFA/perc centiméteres pontosságú RTK, ill. hálózati RTK korrekciók esetén. Ehhez a költséghez még GPRS adatforgalmi díj is társul. A szolgáltatás használhatósága innentől kizárólag a mobiltelefonos hálózati lefedettségén múlik.

A mérésekről

A GPS mérések egyik nagy előnye, hogy annak végrehajtásához látszólag nincs szükség nagy szakértelemre, hiszen az esetek jelentős részében csupán a megfelelő mérőszoftver kezeléséről és az áramellátás biztosításáról kell gondoskodnunk. Ugyanakkor a mérések szakszerű elvégzését körültekintően meg kell terveznünk. Jó eredményeket csak megfelelő mérőeszközökkel és megfelelő mérési eljárással érhetünk el. Az elvárt pontosság függvényében a megfelelő számú műhold és az optimális műhold-geometria rendelkezésre állását mutató mérési időszak meghatározására van szükség, ehhez kiválóan használható az online elérhető Web Mission Planning szolgáltatás: <http://asp.ashtech.com/wmp>.

A rendelet követelményeinek megfelelő méréseket különböző pontossági kategóriákba sorolhatjuk. A pontossági kategóriák a gyakorlatban jellemző pontossági igényeken alapulnak és meghatározzák a GNSS vevők felszereltségét:

pontossági kategória	ponthiba
szubméteres	0,20-0,50 m
deciméteres	0,05-0,20 m
centiméteres	5 mm – 50 mm

A **szubméteres – deciméteres** pontossági igényekre erdei körülmények között azok az ún. térinformatikai vevők használhatók, amelyek a GPS+GLONASS műholdrendszerrel együttesen is tudnak működni, továbbá képesek valamilyen valósídejű DGPS korrekció vételére. Ezek a vevők általában már fázismérésre is alkalmasak, a fázisméréseket is bevonják a helymeghatározásba, azonban még mindig kézen tartható kompakt eszközökről beszélhetünk. Javasolt vevők L1 frekvenciás geodéziai GNSS antennával: Ashtech MobileMapper 100, Topcon GRS-1, Leica VIVA termékcsaládon belüli DGPS Rover és xRTK megoldások.

Centiméteres pontossági igényeket a geodéziai célú GNSS vevőkkel elégtérhetünk ki. Ezek a vevők már kivétel nélkül fázismérést dolgoznak fel, kettő

vagy több műholdrendszerrel együttesen is tudnak működni, lehetnek egy vagy többfrekvenciásak. A geodéziai vevők másik fontos jellemzője a geodéziai antenna, ami már többutas jelterjedést csökkentő elemekkel van ellátva. Javasolt vevők L1, L2 frekvenciás geodéziai GNSS antennával: Ashtech Promark 200, Ashtech Promark 800, Topcon GRS-1 RTK kiépítésben, Leica VIVA termékcsaládon belüli RTK megoldások.

A fentiekben ajánlott valamennyi eszköz mellett kiemelten fontos szerepe van az alkalmazott szoftvernek, amely a pontos mérés végrehajtása mellett elkészíti a rendelkezésre álló **mérési jegyzőkönyvet és a területszámítási vázrajzot**. Erdőben történő tájékozódásra szükséges az erdőtervi térkép kezelése is EOVS területi rendszerben. Ideális esetben mindezt egy szoftverben érhetjük el.

A GNSS rendszerek és a hozzá kapcsolódó vevők fejlesztésében napjainkban kétségtelenül komoly verseny folyik, amely jótékony hatással van az innovációra. Érdemes időben tájékozódni az új követelményeknek megfelelő és a hazai piac igényeire szabott eszközök beszerzési lehetőségeiről, hogy mindenben megfelelhesünk a jogszabályi műszaki követelményeinknek.

Hóber Balázs

DigiTerra Informatikai Szolgáltató Kft.

(folytatás a 149. oldalról)

ba járt fajdkakasra és zergére vadászni. Északkelet-Magyarországon előbb a munkácsi uradalomban, utóbb a Máramarosban vadászott bérelt vadászterületeken.

Az Országos Erdészeti Egyesület ülésén már 1876-ban javasolta egy vadászati védegyelet megalapítását. Erre azonban csak néhány évvel később, 1881-ben, mások mellett báró Podmaniczky Frigyes és Keleti Károly közreműködésével került sor. Az Országos Magyar Vadászati Védegyelet alakuló értekezletén, 1881. május 20-án Nádasdyt közfelkiáltással választották elnöké, mely tisztelet közmegelégedésre töltötte be haláláig. A Védegyelet célját a következőképpen határozták meg: „Az egylet a vadászat testedző és lelket üdítő férfias foglalkozáshoz a megfelelő körökben való terjesztése mellett megadni törekszik azon testületi szervezetet, mely közgazdasági fontossága alapján megilleti; az okszerű vadtenyésztést és vadó-

vást, valamint kezelőit is megfelelő oltalomban részesíti; a vadászat tudományos és szellemi részét felkarolja ...”.

Nádasdy elnöki kinevezését követően, még 1881-ben országos agancski-

állítás rendeztek Budapesten a Nemzeti Lovardában. A rendezőbizottság elnöki tiszteletét ettől kezdve tíz évig viselte a gróf, de a hagyományossá váló mustrák lemondása után is szerepeltette trófeáit, sőt, uradalmainak díszes agancsaival bemutatkozott az 1890-es bécsi erdészeti és gazdasági kiállításon is. A Védegyelet folyóiratában, a Vadász-Lapban maga is szakkikkel jelentkezett. Az 1896-os Millenniumi kiállítás vadászati tárlatának fő szervezője is Nádasdy gróf volt, és a korszak jeles vadászai és vadaskert-tulajdonosai között maga is jelen volt legszebb trófeáival. A kiállítás létrejöttéért kifejtett kétéves szervezőmunkájának is szerepe volt abban, hogy Ferenc Józseftől megkapta a valóságos belső titkos tanácsosi kitüntető címet. A vadászati sikerekben gazdag életút betetőzése az 1904-ben Batthyány Elemérrel és Széchenyi Lajossal tett afrikai út volt, amikor Nádasdy és társai főként Szudán területén vadásztak.

Bányai Balázs